

ROLLESPILL – HVILKEN ROLLE SPILLER DET DA?

av **Torild Jacobsen**

Skuespiller, Ph.D.

KomLab – Det Medisinsk-odontologiske fakultet

Torild.Jacobsen@isf.uib.no

Jeg har tidligere vært skuespiller ved Den Nationale Scene og tok nylig Ph.d. ved Det medisinsk-odontologiske fakultet med en [avhandling](#) om fiksjonsbasert kommunikasjons-
trening for medisinstudenter. Jeg har forholdsvis bred erfaring med ulike måter å benytte
rollespill på.

Fordelen med å bruke rollespill i profesjonsutdanning mener jeg først og fremst handler om
at den som skal trene får en opplevelsesbasert erfaring hvor ikke bare den kognitive delen er
involvert, men hele mennesket i all sin bredde og kompleksitet. Dette er et tema jeg har
forsøkt å nærme meg gjennom et [essay](#). Min tese er at mye kunnskap kan man *lese seg til*,
men en del type kunnskap, deriblant kommunikative ferdigheter, trenes best ved å *leve seg
inn i*.

Mine erfaringer med rollespill kan deles inn i fire brukspraksiser:

1. Rollespill mellom skuespiller og undervisere hvor spillet tematisere ulike kliniske emner (En ukes [kommunikasjonskurs](#), 3.studieår, medisin).
2. Tre-gruppespill hvor studentene roterte mellom rollene lege, pasient og observatør (samme kurs).
3. Interaktivt rollespill i plenum ([Konsultasjonskurs](#), 6.studieår, medisin).
4. En-til-en rollespill mellom trenet simulert pasient og student ([KomLab](#), 3.studieår, medisin).

Det inntrykk jeg sitter med (og som også understøttes av [forskning](#) på området) er at rollespillets *troverdighet* er avgjørende for studentenes læringsutbytte. Da jeg i 2008 begynte å instruere ni pensjonister til å spille pasient på KomLaben, la vi stor vekt på troverdigheten i spillet. Etter en del prøving og feiling kom jeg frem til seks punkter som kunne bidra til å styrke rollefremstillingen. Listen kan sikkert både nyanseres og diskuteres, men jeg mener den vil kunne benyttes som verktøy ved alle typer rollespill innen profesjonsutdannelse.

Som simulert / rollekarakter (uavhengig av hvilken karakter du skal gestalte) vil du kunne nyansere ditt uttrykk, og derved gjøre det mer troverdig ved å:

1. Bevisst variere bruk av din stemme i intensitet, tale-tempo og styrke
2. Bevisst gjøre bruk av pauser (som virker særdeles av-automatiserende av persepsjonen); snuble i ord, korrigere egne utsagn og / eller enkeltord.
3. Nøle når den du er i dialog med benytter ord som er litt fremmed for den karakteren du fremstiller.
4. Blikk-kontakt kan brukes bevisst unnvikende, intenst eller noe midt i mellom alt etter hva slags person du fremstiller.
5. Utnytte de temaene som er skamfulle eller vanskelige å snakke om ved å vise tydelig kroppslig og verbal motstand.
6. Vise at du er overrasket over overraskende spørsmål.

Mitt siste tips: Sett av tid til å bli kjent med den rollefiguren du skal fremstille.